

Veehouders op cursus medicijngebruik

Onlangs organiseerden Van Stad tot Wad Dierenartsen (Loppersum), DAP Noord-West Groningen (Winsum) en DAP Zuidhorn een aantal instructiemiddagen voor veehouders over het verantwoord omgaan met diergeneesmiddelen. Waar is verbetering mogelijk en welke tips hebben Maaïke van den Berg en Ernst Nijenhuis, dierenartsen bij deze samenwerking van praktijken, voor veehouders?

GEESJE ROTGERS

Enkele veehouders markeren met witte stickers de plek waar zij injecteren. Vervolgens geeft dierenarts Maaïke van den Berg met een groene stift de juiste locatie aan: één handbreedte voor de schouder en één handbreedte onder de bovenkant.

FOTO: VAN STAD TOT WAD DIENARTSEN

De redactie van Veehouder en Dierenarts bezoekt de instructiemiddag in de rundveestal van de familie Slager-Wiersma in Stedum (Gr). De opkomst is groot. Zo'n twintig (aanstaande) veehouders hebben plaatsgenomen op de provisorische banken van opgestapelde zaagselbalen op het voerpad. Op een tafel zijn allerlei diergeneeskundige attributen uitgestald, zoals monsternamematerialen, injectiespuiten en flesjes medicijnen. Veehouder Slager haalt een rustige koe uit het koppel, die als 'lesmateriaal' voor de groep wordt gezet. De dierenartsen Maaïke van den Berg en Ernst Nijenhuis vinden het de plicht van dierenartsen om hun veehouders bij te scholen in het verantwoord gebruik van diergeneesmiddelen. "Het terugdringen van het antibioticagebruik is één van de doelen", aldus Van den Berg. De instructiebijeenkomsten worden ondersteund door de zuivelverwerkers DOC-Kaas, Noordland Melk en FrieslandCampina. De deelnemers ontvangen na het volgen van de bijeenkomst een certificaat. Zo'n honderd veehouders meldden zich aan.

Terugdringen antibioticagebruik

Van den Berg constateert dat veehouders nog weleens te snel kiezen voor antibiotica, zonder dat daar een aanleiding voor is. "Elke therapie begint met een diagnose." Een antibioticum helpt alleen tegen ontstekingen die veroorzaakt worden door

FOTO: GEESJE ROTGERS

De animo onder veehouders voor de instructiemiddagen over het gebruik van diergeneesmiddelen is groot.

bacteriën. De betreffende koe heeft dan vaak een temperatuursverhoging. "Temperaturen is daarom erg belangrijk", benadrukt ze. Een zieke koe krijg je niet beter met antibiotica als een lebmaagverdraaiing de oorzaak is. Verder worden er weleens verkeerde middelen gebruikt. Bijvoorbeeld Neopen tegen kalverdiarree of Excenel tegen uierontsteking. Die middelen werken niet tegen deze aandoeningen. "Het is dus een verkeerd middel. Volg altijd het bedrijfsbehandelplan van de dierenarts en lees de bijsluiting." Ook onderdosering is een bekend probleem; vaak wordt het gewicht van het dier te laag ingeschat.

Schone materialen

Hoe prik je een nieuw flesje aan? "Met een schone naald wippen we het metalen beschermkapje eraf", antwoordt een veehouder. "Doe dat liever niet", adviseert dierenarts Van den Berg. "Je loopt risico de naald te beschadigen. Er zit niet voor niets een bultje in dat beschermkapje. Als je dat tegen een puntje aanduwt, klapt het er vanzelf af." Slechts weinig veehouders kennen deze truc. "Prik er vervolgens met een schone naald een paar gaatjes in, zodat je de vloeistof gemakkelijk opzuigt." Verder geldt: altijd werken met een schone naald! Onlangs werd de praktijk geconsul-

teerd voor de dood van zes schapen. De oorzaak bleek te liggen in een flesje diergeneesmiddel dat vervuild was geraakt. De kiemen waren via een naald in het flesje terechtgekomen, hadden zich daar vermenvuldigd, en er was een dodelijke vloeistof ontstaan. Meestal blijft de schade beperkt tot een gemene ontsteking op de spuitplek. Voor infuusnaalden geldt hetzelfde: schoon materiaal! "Wij komen weleens abscessen tegen die door een infuusnaald zijn veroorzaakt. Zo'n ontsteking zit dan ook nog eens op een cruciale plek: aan de melkader. Naalden uitsparen is verkeerde zuinigheid."

De beste injectieplaats

Als een middel bestemd is voor intramusculaire toepassing (in de spier), dan wordt meestal de nekspier uitgekozen als injectieplaats. Van den Berg wijst erop voor deze

Handige weetjes

1. Pas op met het gelijktijdig toedienen van meerdere middelen. Sommige combinaties versterken elkaars werking. Andere combinaties heffen elkaars werking op.
2. Pas uitsluitend middelen toe die voor de diersoort bestemd zijn. Een middel als Resflor (voor niet melkgevende runderen) mag niet aan melkgevende dieren worden gegeven.
3. Wees voorzichtig met het drenchen (met bijvoorbeeld calciumdrank) van liggende, slappe koeien, bijvoorbeeld koeien met melkziekte. Als het dier niet in staat is goed te slikken, is er een gerede kans dat er wat vloeistof in de longen terecht komt en er longontsteking optreedt. In de praktijk wordt dit geregeld gezien.
4. Registreer achteraf altijd of een therapie goed is aangeslagen (evaluatie).

toepassing altijd een naald van minimaal 4 centimeter te gebruiken. "De naald mag niet te kort zijn, anders bereik je de spier niet. Koeien hebben een dikke huid." De naald moet er vervolgens loodrecht en tot het einde toe in.

Enkele veehouders krijgen een witte sticker die zij op de koeiennek moeten plakken, op de plaats waar zij gewoonlijk prikken. Van den Berg tekent vervolgens met blauw krijt af wat de ideale injectieplaats is. Deze begint één handbreedte voor de schouder en één handbreedte onder de bovenkant (zie foto). Enkele veehouders kiezen de bilspier. "Een prima plek, alleen voor kleine volumes van zo'n 5 ml", aldus dierenarts Nijenhuis. 30 ml is te veel voor in de bilspier. De nek heeft de voorkeur van beide dierenartsen. Deze plek is doorgaans schoner. §

Infuusnaald inbrengen: naar de uier toe of ervan af?

Discussie is er over de richting waarin een infuusnaald moet worden ingebracht in de melkader. Naar de uier toe of juist van de uier af? "Het maakt niet uit", stelt Van den Berg. "Het mag beide." Er is angst voor het aanzuigen van lucht in de infuuslang. De gedachte heerst dat dit levensgevaarlijk

is en tot de dood kan leiden. "Die angst is ongegrond. Voor een koe maakt het helemaal niet uit of er een beetje lucht de bloedbaan ingaat", zegt Van den Berg op basis van wetenschappelijke informatie. Voor mensen en bijvoorbeeld honden is lucht in de bloedbaan daarentegen wel gevaarlijk.